

Türkiye'nin en rekabetçi illeri "yorgun devleri"

Türkiye'nin kalkınmasında önemli rol üstlenen İstanbul, Ankara ve İzmir, iller arasında rekabet sıralamasında da öne çıktı.

İSTANBUL - Elif Ferhan Yeşilyurt (AA)

Çalışma hayatı, sanayileşme, altyapı, ulaşım ve nüfus yoğunluğu gibi birçok yükü sırtlayan ve Türkiye'nin kalkınmasında önemli rol üstlenen İstanbul, Ankara ve İzmir, iller arasında rekabet sıralamasında da öne çıktı.

İstanbul Üniversitesi (İÜ) İktisat Fakültesi öğretim üyelerinden Doç. Dr. Murat Şeker, Yrd. Doç. Dr. Arif Saldanlı ve Araştırma Görevlisi Hakan Bektaş'ın hazırladığı "İller Arası Rekabet Endeksi 2013-2014" raporu açıklandı. Kayseri Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Mahmut Hiçyılmaz'ın katkısıyla hazırlanan raporda, 81 il düzeyinde demografik yapıdan eğitime, sağlıktan sosyal yaşama, ekonomik ve sektörel yapıdan altyapı ve ulaşım, inovasyondan girişimciliğe toplam 276 farklı değişken derlenerek iller arası rekabet endeksi oluşturuldu. Ayrıca 15 alt endeks yapılarak illerin farklı alanlardaki rekabet gücü hesaplandı.

Rapora ilişkin AA muhabirine değerlendirmede bulunan Doç. Dr. Şeker, araştırmanın ilkinin 2010 verileriyle Küresel Rekabet Endeksi olarak gerçekleştirdiklerini belirterek, aradan geçen sürede illeri rekabet açısından izlediklerini kaydetti.

Şeker, iller arasında öne çıkan İstanbul, Ankara, İzmir'i "yorgun devler", Kocaeli, Antalya, Bursa, Eskişehir, Konya, Adana'yı "güçlü iller", Muğla, Kayseri, Balıkesir, Tekirdağ, Trabzon, Samsun, Mersin'i "rekabetçi iller", Gaziantep, Aydın, Çanakkale, Manisa, Denizli, Edirne, Sakarya, Yalova, Isparta'yı "potansiyel gücü olan iller" olarak sınıflandırdığını ifade ederek, şunları söyledi:

"İstanbul, Ankara ve İzmir Türkiye'nin en rekabetçi illeri ve diğer illerin bu illerle arasındaki fark kapanamayacak noktada bulunuyor. Fakat bu iller sanayileşmenin getirdiği yük, çalışma hayatının yoğunluğu, turizm sektörünün aktif yaşanması, ticari kültürel ve sosyal alanda faaliyet göstermesi nedeniyle çok göç alıyor. Bunlara altyapı ve ulaşım sorunları da eklendiğinde genel olarak bir kentleşme sorunuyla karşılaşılıyor. Dolayısıyla bu iller en rekabetçi, dev iller ama kentsel düzeyde sorunların yaşandığı ve bu sorunların kısa zamanda da çözüme kavuşturulamayacağı iller. İstanbul, Ankara ve İzmir'i yeniden planlamak mümkün değil, bu sebeple bu illeri 'yorgun devler' olarak sınıflandırdık."

"Güçlü iller" sınıfındaki illerin tarım, sanayi, turizm gibi sektörel olarak ön plana çıktığını anlatan Şeker, "rekabetçi iller" in de cazibe ve çekim merkezi olarak öne çıkan ve "güçlü illerle" rekabet edebilecek düzeye gelebilecek iller olduğunu söyledi.

Şeker, "Potansiyel gücü olan iller" sınıfında ise gelecek vadeden, sanayileşmesi, atılımları ve hızlı ivme ile ekonomik ve sosyal alanda rekabet gücü potansiyeli olan iller bulunduğunu dile getirdi.

İstanbul'da kilometrekareye 620 araç düşüyor

Rapora göre, demografik yapıya bakıldığında Şırnak ve Hakkari'de bir hanede ortalama 7 kişi yaşarken, Çanakkale, Balıkesir ve Eskişehir'de 3'ün altında ortalama değerlere rastlanıyor.

Son 5 yılda nüfusu en çok artan iller Antalya, Tekirdağ ve Şanlıurfa iken, nüfusu en çok azalan iller Yozgat, Ardahan ve Tokat olarak sıralandı.

Okuryazar kadın oranının en yüksek olduğu illerden Antalya, Tekirdağ ve Çanakkale'de kadınların yüzde 97'si okuryazar iken, Siirt, Mardin ve Şırnak'ta 5 kadından biri okuryazarlığı bulunmuyor.

Ankara, Eskişehir ve İzmir üniversite mezunu oranı en yüksek iller olurken, Muş, Şanlıurfa ve Ağrı üniversite mezunu oranı en düşük iller oldu.

Ulaşım ve altyapıya bakıldığında İstanbul'da kilometrekare başına 620, İzmir'de 96, Kocaeli'de 92 araç düşerken, Tunceli ve Hakkari'de ise kilometrekare başına sadece 1 araç bulunuyor.

Türkiye'deki toplam uçak trafiğinin yüzde 46'sı İstanbul'da gerçekleşirken, Antalya yüzde 14 ile ikinci sırada, Ankara ise yüzde 8 ile üçüncü sırada yer alıyor.

En fazla vergi toplanan il İstanbul

İstanbul, İzmir ve Ankara en fazla verginin toplandığı iller iken, ödediği vergiye oranla devletin daha az harcama yaptığı illerin başında Kocaeli, İstanbul ve İzmir geliyor. Ödediği vergiye göre daha fazla oranda devletin harcama yaptığı iller ise Hakkari, Trabzon ve Mardin oluyor.

İller arası rekabet endeksinin sıralaması şöyle:

Sıra No.	İl	Endeks Skoru
1	İstanbul	77,144
2	Ankara	50,437
3	İzmir	44,276
4	Kocaeli	38,109
5	Antalya	37,838
6	Bursa	37,306
7	Eskişehir	34,961
8	Konya	32,442
9	Adana	31,000
10	Muğla	30,473
11	Kayseri	30,355

12	Balıkesir	30,016
13	Tekirdağ	29,998
14	Trabzon	29,819
15	Samsun	29,543
16	Mersin	29,148
17	Aydın	29,080
18	Çanakkale	29,026
19	Denizli	28,744
20	Edirne	28,720
21	Sakarya	28,645
22	Yalova	28,296
23	Isparta	27,994
24	Gaziantep	27,273
25	Manisa	27,200
26	Kırklareli	26,681
27	Bolu	26,312
28	Rize	26,183
29	Kütahya	26,135
30	Sivas	26,035
31	Elazığ	26,002
32	Erzurum	25,975
33	Hatay	25,901
34	Zonguldak	25,757
35	Malatya	25,359

36	Karabük	25,293
37	Bilecik	25,064
38	Nevşehir	24,716
39	Düzce	24,711
40	Uşak	24,524
41	Kırıkkale	24,384
42	Burdur	24,240
43	Erzincan	24,078
44	Amasya	23,922
45	Karaman	23,803
46	Afyonkarahisar	23,772
47	Artvin	23,563
48	Kırşehir	23,553
49	Sinop	23,311
50	Giresun	23,241
51	Tokat	22,957
52	Kastamonu	22,845
53	Niğde	22,816
54	Tunceli	22,776
55	Diyarbakır	22,772
56	Çorum	22,743
57	Ordu	22,320
58	Aksaray	22,300
59	Çankırı	22,256

60	Kahramanmaraş	22,023
61	Bartın	21,667
62	Osmaniye	21,478
63	Gümüşhane	21,202
64	Kars	20,664
65	Bayburt	20,644
66	Yozgat	20,292
67	Adıyaman	19,573
68	Kilis	19,350
69	Batman	18,983
70	Şanlıurfa	18,746
71	Van	18,695
72	Bingöl	18,579
73	Iğdır	18,531
74	Ardahan	18,427
75	Mardin	17,902
76	Siirt	17,298
77	Şırnak	16,924
78	Ağrı	16,809
79	Bitlis	16,624
80	Muş	14,959
81	Hakkari	13,522